

UNIT III

Lesson 13

నీకు ఉద్యోగం ఉందా?

మూర్తి : రవి! వెంకటేశ్వర్లు మీ మాష్టరా?

రవి : అవును.

మూర్తి : వాళ్ళది ఏ ఊరు?

రవి : ఏలూరు. ఈ ఊళ్ళో కూడా ఆయనకు ఒక ఇల్లు ఉంది.

మూర్తి : అతనికి ఎన్ని ఇళ్ళు ఉన్నాయి?

రవి : రెండు ఇళ్ళు ఉన్నాయి. ఒకటి ఇక్కడ ఉంది. ఒకటి ఏలూరులో ఉంది.

DO YOU HAVE A JOB?

Ravi! Is Venkateswarlu your teacher?

Yes.

What is his native place?

Eluru. He has a house in this town also.

How many houses does he have?

He has two houses. One is here and the other is in Eluru.

Lesson 13

మూర్తి : అతనికి రెండు ఊళ్ళలో ఇళ్ళు ఉన్నాయా? అతనికి ఎంతమంది పిల్లలు?

So, he has houses in two places?
How many children does he have?

రవి : ఆయనకు పిల్లలు లేరు.

He has no children.

మూర్తి : నారాయణ వెంకటేశ్వర్లు తమ్ముడు కదా? అతనికి ఎంతమంది పిల్లలు?

Narayana is Venkateswarlu's younger brother. Isn't he? How many children does he have?

రవి : నలుగురు.

Four children.

మూర్తి : పెద్ద పిల్లలా? చిన్న పిల్లలా?

Are they grown up or young?

రవి : అందరూ పెద్ద పిల్లలే!

All of them are grown up.

మూర్తి : ఆడపిల్లలెంతమంది? మగపిల్లలెంతమంది?

How many of them are girls and how many of them are boys?

రవి : ఇద్దరమ్మాయిలూ, ఇద్దరబ్బాయిలూ.

Two girls and two boys.

మూర్తి : వాళ్ళకు ఎన్నేళ్ళు?

How old are they?

రవి : పెద్దమ్మాయికి ముప్పైఒకటో ఏడు. ఆమెకు ఒక ఆడపిల్లా, ఒక మగ పిల్లవాడూ. చిన్నమ్మాయికి ఇరవై ఐదో సంవత్సరం. పెద్దబ్బాయికి ఇరవై ఎనిమిదేళ్ళు. అతనికి మంచి చదువు ఉంది. కాని ఉద్యోగం లేదు. చిన్నబ్బాయికి ఇరవైరెండేళ్ళు.

The eldest daughter is 31. She has a daughter and a son. The younger daughter is 25 years old. The elder son is 28 years old. He has good education. But he does not have a job. The younger one is 22.

An Intensive Course in Telugu

మూర్తి : పెద్దమ్మాయి రచయిత్రి కదూ!

The eldest daughter is a writer.
Isn't she?

రవి : అవును. తెలుగులో పెద్ద రచయిత్రి
లలో ఆమె ఒకతే. ఆమె చాలా
మంచిది.

Yes. She is one of the top
writers in Telugu. She is a
very good woman..

మూర్తి : వెంకటేశ్వర్లు మంచివాడేనా?

Is Venkateswarlu a good man?

రవి : ఆ! ఆయన కూడా చాలా
మంచివాడు.

Yes. He is also a very good
man.

మూర్తి : ఆయన తమ్ముడు?

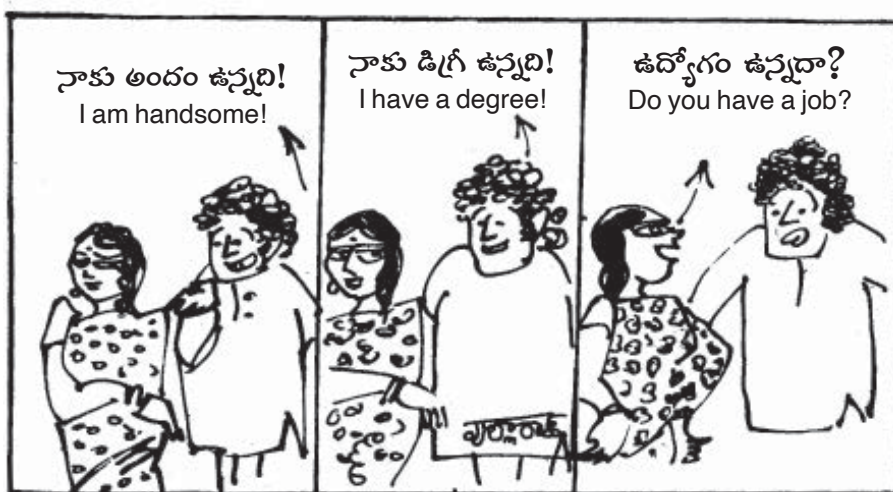
And his brother?

రవి : ఆయన కూడా మంచివాడే! ఆయన
పిల్లలూ మంచివాళ్ళే. వాళ్ళందరూ
మంచివాళ్ళు.

He is also a good man. His
children are good persons.
They are all nice people.

మూర్తి : ఈ ఉత్తరం వెంకటేశ్వర్లుకు ఇవ్వు.

Give this letter to Venkateswarlu.

Lesson 13

గోవి : గిరి! నీకు తెలుగులో ఎన్ని మార్కులు?	Giri! How many marks did you get in Telugu?
గిరి : నాకు నూటికి అరవైనాలుగు.	I got sixtyfour percent.
గోవి : హరికి ఎన్ని? రాజుకు ఎన్ని?	How many did Hari get and how many did Raju?
గిరి : హరికి డెబ్బై. రాజుకు డెబ్బైరెండు.	Hari got 70. Raju got 72.
గోవి : సుశీలకెన్ని? గౌరికెన్ని?	How many did Susila get and how many did Gowri.
గిరి : సుశీలకు ఎనభై. గౌరికి ఎనభైఒకటి.	Susila got 80 and Gowri 81.
గోవి : ఏమండీ శర్మగారూ! మీకు లెక్కలలో ఎన్ని మార్కులు?	Hello, Mr. Sarma! How many marks did you get in mathematics?
శర్మ : నూటికి నూరు మార్కులు.	I got cent percent.
గోవి : సైన్సులో ఎన్ని?	How many in science?
శర్మ : తొంభైఆరు.	Ninety-six.
***	***
సుబ్బయ్య : ఏమండీ! గిరిగారూ మీరు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు?	Hello, Mr. Giri! How many brothers are you?
గిరి : నాకు అన్నదమ్ములు లేరండీ! నేను ఒకణ్ణి.	I have no brothers, sir! I am only one.
సుబ్బయ్య : సరళగారూ! మీరు ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు?	Ms. Sarala! How many sisters are you?

An Intensive Course in Telugu

సరళ : నాకు కూడా అక్కజెల్లెళ్ళు లేరండీ.
నేనూ ఒకతనే!

I too have no sisters, sir! I am
also (only) one.

సుబ్బయ్య : ఏమండీ! రామారావుగారూ! మీరు
ఎంతమంది అన్నదమ్ములు?

Hello, sir! How many brothers
are you?

రామారావు : మేం ముగ్గురం. నాకు అన్నలు
లేరు. ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు.

We are three. I don't have elder
brothers. I have two younger
brothers.

సుబ్బయ్య : మీకు అక్కజెల్లెళ్ళు ఉన్నారా?

Do you have sisters?

రామారావు : అక్కలు లేరండీ. ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు.

I don't have elder sisters, sir. I
have two younger sisters.

సుబ్బయ్య : మీ చెల్లెళ్ళు ఇక్కడే ఉన్నారా?

Are your sisters here?

రామారావు : ఒక చెల్లెలు ప్రస్తుతం ఇక్కడ
లేదు. విజయవాడలో మా బాబాయి
గారింట్లో ఉంది.

One is not here at present. She
is at my uncle's house in
Vijayawada.

సుబ్బయ్య : మీ బాబాయిగారికి పిల్లలు లేరా?

Doesn't your uncle have
children?

రామారావు : మగపిల్లలున్నారండీ; ఆడపిల్లలు
లేరు.

He has male children, and not
female children.

సుబ్బయ్య : అయితే మీ బాబాయిగారికి
కొడుకులు ఉన్నారు కాని కూతుళ్ళు
లేరన్నమాట!

Then, your uncle has sons and
not daughters!

రామారావు : అవునండీ ఆయనకు ఇద్దరు
కొడుకులు.

Yes, sir! He has two sons.

DRILLS

a. Repetition drill

Model (i)

అతనికి చదువు ఉంది; కాని ఉద్యోగం లేదు. ఆమెకు ఎన్ని ఇళ్ళు ఉన్నాయి?
 హరికి కొడుకులున్నారు; కాని కూతుళ్ళు లేరు. ఆమెకు నలుగురు పిల్లలు.
 తెలుగులో మంచి రచయిత్రులలో ఆమె ఒకతే. మీరు ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు?
 తెలుగులో పెద్ద రచయితలలో ఆయన ఒకరు. నాకు అక్కజెల్లెళ్ళు లేరు; నేను ఒకతనే!
 అతనికి ఎంతమంది పిల్లలు? మీరు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు?
 రాజుకు ఎన్ని డిగ్రీలు ఉన్నాయి? నాకు అన్నదమ్ములు లేరు; నేను ఒకణ్ణే!

b. Substitution drill

Model (i)

నీకు తెలుగులో ఎన్ని మార్కులు?
 రవి
 రవికి తెలుగులో ఎన్ని మార్కులు?
 మనం
 మేం
 మీరు
 వాళ్ళు
 హరి
 అతను
 నేను

Model (ii)

ఎన్ని పుస్తకాలు?
 ఇల్లు
 ఎన్ని ఇళ్ళు?
 ఊరు
 సంవత్సరం
 ఏడు

Model (iii)

ఆమెకు ఎన్నేళ్ళు?
 ఆయన
 ఆయనకు ఎన్నేళ్ళు?
 వాడు
 అతను
 నేను
 గౌరి
 రాజు
 మీరు
 నువ్వు

Model (iv)

గదిలో ఏం ఉంది?
 ఇల్లు
 ఇంట్లో ఏం ఉంది?
 ఊరు
 ఊళ్ళు
 ఇళ్ళు

An Intensive Course in Telugu

Model (v)

గోపాల్‌కు నలభైమూడు మార్కులు.

అరవై

గోపాల్‌కు అరవైమూడు మార్కులు.

తొంభై

డెబైభై

ఎనభై

యాభై

Model (viii)

ఆమెకు ఏడో సంవత్సరం.

ఇరవైఆరు

ఆమెకు ఇరవైఆరో సంవత్సరం.

ఇరవైరెండు

నలభైఆరు

యాభైతొమ్మిది

ముప్పైమూడు

Model (vi)

అతను మంచివాడు. (ఆమె)

ఆమె మంచిది.

1. అతను పెద్దవాడు. (ఈమె)

2. ఇతను చిన్నవాడు. (ఆమె)

3. బాబు కొత్తవాడు. (పాప)

Model (ix)

అతను మంచివాడు. (వాళ్ళు)

వాళ్ళు మంచివాళ్ళు.

1. ఆయన పెద్దవాడు. (వాళ్ళు)

2. ఇతను చిన్నవాడు. (వీళ్ళు)

3. విద్యార్థి కొత్తవాడు. (విద్యార్థులు)

Model (vii)

ఆమె చిన్నది. (వాళ్ళు)

వాళ్ళు చిన్నవాళ్ళు.

1. ఈమె కొత్తది. (వీళ్ళు)

2. పాప చిన్నది. (పాపలు)

3. ఆ విద్యార్థిని పెద్దది. (ఆ విద్యార్థినులు)

4. పాప మంచిది. (పిల్లలు)

Model (x)

గోపాల్‌కు ఎంతమంది పిల్లలు?

గౌరి

గౌరికి ఎంతమంది పిల్లలు.

సుగుణ

హరి

మోహన్

Model (xi)

సరళకు నలభైఆరు మార్కులు.

డెబైభైఎనిమిది

సరళకు డెబైభైఎనిమిది మార్కులు.

తొంభైతొమ్మిది

అరవైమూడు

ఎనభైఐదు

c. Interlocked Substitution drill

Model (i)

రవికి ఒక పుస్తకం ఇవ్వండి.
 నేను
 నాకు ఒక పుస్తకం ఇవ్వండి.
 ఉత్తరం
 నాకు ఒక ఉత్తరం ఇవ్వండి.
 రెండు
 నాకు రెండు ఉత్తరాలు ఇవ్వండి.

అతను
 పువ్వు
 గిరిజ
 రూపాయి
 మేం
 మూడు
 కలం

Model (ii)

అతనికి చదువు ఉంది.
 లేదు
 అతనికి చదువు లేదు.
 డిగ్రీ
 అతనికి డిగ్రీ లేదు.
 రాజు
 రాజుకు డిగ్రీ లేదు.
 అన్నలు
 రాజుకు అన్నలు లేరు.
 పిల్లలు
 హరి
 ఉద్యోగం
 ఉంది.
 ఇల్లు

Model (iii)

అమె మంచిది.
 ఆయన
 ఆయన మంచివారు.
 వాళ్ళు
 వాళ్ళు మంచివాళ్ళు.
 పెద్ద
 వాళ్ళు పెద్దవాళ్ళు.
 చిన్న
 వాళ్ళు చిన్నవాళ్ళు.
 వాడు
 కొత్త
 అది
 పాత
 హరి

d. Response drill

Model (i)

మీదే ఊరు? (కరీమ్నగర్)
 మాది కరీమ్నగర్.
 1. వాళ్ళదే ఊరు? (గుంటూరు)

2. మాదే ఊరు? (ఏలూరు)
 3. సుబ్బారావుగారిదే ఊరు? (తిరుపతి)
 4. వనజదే ఊరు? (మైసూరు)

Model (ii)

- ఏమండీ! మీకెన్నేళ్ళు? (64) 2. మీ నాన్నగారికెన్నేళ్ళు? (56)
నాకు అరవైనాలుగేళ్ళు. 3. మీ అమ్మాయికెన్నేళ్ళు? (28)
1. ఆమెకెన్నేళ్ళు? (34) 4. అతనికెన్నేళ్ళు? (43)

Model (iii) రామరావుకెంతమంది పిల్లలు? (2 ఆడ; 1 మగ)

(అ) రామరావుకు ఇద్దరు ఆడపిల్లలూ, ఒక మగపిల్లవాడూ.

(ఆ) రామరావుకు ఇద్దరబ్బాయిలూ ఒక అమ్మాయి.

1. అతనికి ఎంతమంది పిల్లలు? (2 ఆడ; 2 మగ)
2. సావిత్రికి ఎంతమంది పిల్లలు? (1 మగ)
3. ఆయనకు ఎంతమంది పిల్లలు? (1 ఆడ; 1 మగ)

Model (iv) సుగుణా! నీకు తెలుగులో ఎన్ని మార్కులు? (66)

నాకు తెలుగులో అరవైఆరు మార్కులు.

1. శ్యామలా! నాకు తమిళంలో ఎన్ని మార్కులు? (73)
2. అరుణా! కమలకు కన్నడంలో ఎన్ని మార్కులు? (95)
3. ఏమండీ! మీకు ఇంగ్లీషులో ఎన్ని మార్కులు? (86)

Model (v) రవీ! మీరు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (3)

మేం ముగ్గురం అన్నదమ్ములం.

1. మోహన్! మీరు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (4)
2. గిరీ! మీరు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (2)
3. శంకర్! మీరు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (5)

Model (vi) రవీ! నీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (0 - 2)

నాకు అన్నలు లేరు; ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు.

1. మోహన్‌గారూ! మీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (2 - 0)
2. గిరీ! నీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (1 - 1)
3. ఏమండీ! మీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (2 - 2)

Model (vii) గిరిజా! మీరు ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (3)

మేం ముగ్గురం అక్కజెల్లెళ్ళం.

1. పార్వతీ మీరు ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (2)
2. సరళా! మీరు ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (4)
3. పద్మజా! మీరు ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (5)

Model (viii)

మీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (1-1-1-0)
నాకు ఒక అన్న, ఒక తమ్ముడు, ఒక అక్క; చెల్లెళ్ళు లేరు.

1. మీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (2-2-1-1)
2. మీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (1-1-2-0)
3. మీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (1-2-1-2)

d. Transformation drill

Model (i)

మోహన్‌కు డిగ్రీ ఉంది.

మోహన్‌కు డిగ్రీ లేదు.

1. రవికి చదువు ఉంది.
2. శర్మకు ఇల్లు ఉంది.
3. రావుగారికి రెండు ఇళ్ళు ఉన్నాయి.

Model (ii)

నాకు ఒక అక్క.

మీకు ఎంతమంది అక్కలు?

1. ఆమెకు ఒక తమ్ముడు.
2. రవికి ఒక కూతురు.
3. అతనికి ఒక చెల్లెలు.

EXERCISES

a. Fill in the blanks with కు or కి.

1. రవి..... ఇద్దరు ఆడపిల్లలు.
2. ఆమె..... ఒక ఆడపిల్ల.
3. మీ..... ఉద్యోగం ఉందా?
4. సుబ్బారావు..... పిల్లలు లేరు.
5. ఆయన..... డిగ్రీ ఉంది.
6. నా..... ఇద్దరు పిల్లలు.

b. Answer the following questions using the cue words.

1. గోపి! మీ తాతగారికెన్నేళ్ళు? (78)
2. ఈమెకెన్నేళ్ళు? (32)
3. సరళా! మీ అక్కయ్యకెంతమంది పిల్లలు? (2 ఆడ; 1 మగ)
4. రవికి తెలుగులో ఎన్ని మార్కులు? (84)

An Intensive Course in Telugu

5. రాముకు ఎన్ని మార్కులు? (93)
6. మీ బాబాయిగారిదే ఊరు? (వరంగల్లు)

c. Fill in the blanks using the appropriate forms of the words given in the parentheses as shown in the model.

Model.: (అతను) ఇంగ్లీషులో అరవై మార్కులు.
అతనికి ఇంగ్లీషులో అరవై మార్కులు.

1. (అతను) తెలుగులో డెబ్బై మార్కులు.
2. (నువ్వు) హిందీలో అరవైమూడు మార్కులు.
3. (మీరు) ఎంతమంది పిల్లలు?
4. (వాడు) ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు?
5. (వాళ్ళు) ఎన్ని గదులు ఉన్నాయి?
6. (మేం) తెలుగులో ఎన్ని మార్కులు?
7. (మనం) ఎన్ని మార్కులు?
8. (ఆయన) ఎంతమంది పిల్లలు?

d. Give the plural forms of the following.

అమ్మాయి	కూతురు
అబ్బాయి	ఊరు
ఇల్లు	మగపిల్లవాడు
ఏడు	చెల్లెలు
ఆడపిల్ల	తమ్ముడు

e. Match the following.

1. సుశీల	అ. మంచివారు	()
2. ఆ పుస్తకాలు	ఆ. మంచివాళ్ళు	()
3. ఆ పిల్లలు	ఇ. మంచివి	()
4. అతను	ఈ. మంచిది	()
5. ఆయన	ఉ. మంచివాడు	()

f. Combine the following.

ఇల్లు + లో =

డోరు + లో =

నూరు + కి =

ఏడు + లు =

ఇల్లు + కి =

డోళ్ళు + లో =

డోరు + లు =

కూతురు + లు =

g. Answer the following questions as shown in the model.

Model (i)

మీరు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? (1-3)

మేం ఐదుగురం అన్నదమ్ములం. నాకు ఒక అన్న, ముగ్గురు తమ్ముళ్ళు.

1. మీరు ఎంత మంది అన్నదమ్ములు? (2-1)

2. మీరు ఎంత మంది అన్నదమ్ములు? (1-2)

3. మీరు ఎంత మంది అన్నదమ్ములు? (1-1)

4. మీరు ఎంత మంది అన్నదమ్ములు? (2-2)

Model (ii)

మీరు ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (1-2)

మేం నలుగురం అక్కజెల్లెళ్ళం. నాకు ఒక అక్క, ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు.

1. మీరు ఎంత మంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (2-2)

2. మీరు ఎంత మంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (1-2)

3. మీరు ఎంత మంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (1-1)

4. మీరు ఎంత మంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (2-1)

Model (iii)

మీరు ఎంతమంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (1-0)

మేం ఇద్దరం అక్కజెల్లెళ్ళం. నాకు ఒక అక్క, చెల్లెళ్ళు లేరు.

1. మీరు ఎంత మంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (0-2)

2. మీరు ఎంత మంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (1-0)

3. మీరు ఎంత మంది అక్కజెల్లెళ్ళు? (0-1)

VOCABULARY

-కు / -కి	dative case suffix	డెబై	seventy
ఉద్యోగం	job; employment	ఎనభై	eighty
ఊరు	village, town	లెక్కలు	mathematics
ఎలూరు	Eluru (a town)	నూటికి	per cent
ఉళ్ళో	locative form of ఊరు ('in the town')	సంవత్సరం	year
ఉళ్ళు	plural form of ఊరు ('villages/towns')	చదువు	education
పెద్ద	big; large; elder	కాని	but
చిన్న	small; little	చాలా	very (adv.)
ఆడ	female	-ది (fem.)	feminine non-honorific predicate marker (See 13.4.)
మగ	male	వాడు	masculine non-honorific predicate marker (See 13.4.)
ఏళ్ళు	plural of ఏడు ('years')	విజయవాడ	Vijayawada (a city)
ఏడు	year	బాబాయి	father's younger brother; mother's younger sister's husband
ఆడపిల్ల	girl	నూరు	hundred
మగపిల్లవాడు	boy	సైన్సు	science
-వారు	human epicene honorific predicate marker (See 13.4.)	తొంభై	ninety
-వాళ్ళు	human epicene plural predicate marker (See 13.4.)	అన్న	elder brother
ఉత్తరం	letter	అక్కజెల్లెళ్ళు	sisters
అందం	beauty	అక్క	elder sister; అక్కయ్య
డిగ్రీ	degree	ప్రస్తుతం	at present, currently
మార్కు	mark (n)	ఇంట్లో	locative case form of ఇల్లు ('in the house')
అరవై	sixty		

GRAMMAR NOTES

13.1. In this lesson the dative case suffix -కు/-కి *-ku/-ki* is introduced. -కి *-ki* occurs after the oblique bases ending in ఇ *i* or ఈ *ī*. The ఈ *ī* ending oblique bases of the second person pronouns నీ *nī* and మీ *mī* are exceptions. -కు *-ku* occurs after the other oblique bases including the ఈ *ī* ending oblique bases of the second persons నీ *nī* and మీ *mī*. (See 8.9. and 8.9.1. for information about the oblique bases.)

అతని-కి	<i>atani-ki</i>	‘to him (eql.)’
వాడి-కి	<i>vādi-ki</i>	‘to him (inf.)’
దాని-కి	<i>dāni-ki</i>	‘to it; to her (inf.)’
రవి-కి	<i>ravi-ki</i>	‘to Ravi’
కుర్చీ-కి	<i>kurcī-ki</i>	‘to the chair’
కిటికీ-కి	<i>kiṭikī-ki</i>	‘to the window’
ఆయన-కు	<i>āyana-ku</i>	‘to him (hon.)’
ఆమె-కు	<i>āme-ku</i>	‘to her (eql. & hon.)’
నా-కు	<i>nā-ku</i>	‘to me’
తలుపు-కు	<i>talupu-ku</i>	‘to the door’
నీ-కు	<i>nī-ku</i>	‘to you (non-hon. sg.)’
మీ-కు	<i>mī-ku</i>	‘to you (hon. sg. & pl.)’
లీల-కు	<i>līla-ku</i>	‘to Leela’

13.2. The dative case suffix -కు/-కి *-ku/-ki* has many functions in Telugu. Some of them are introduced in this lesson. They are as follows:

13.2.1. The dative case suffix is added to the noun denoting the recipient, i.e., one who gets or receives something. Here its function is ‘benefactive’ (= ‘for the benefit of’).

1. లీలకు ఈ పుస్తకం ఇవ్వు *līlaku ī pustakaM ivvu*. ‘Give this book to Leela’
2. రవికి కలం ఇవ్వండి. *raviki kalaM ivvaMdi*. ‘Give the pen to Ravi.’
3. హరికి అరవై మార్కులు. *hariki aravai mārkulu*. ‘Hari got sixty marks.’
4. రాజుకు యాభై మార్కులు. *rājuku yābhai mārkulu*. ‘Raju got fifty marks.’

13.2.1.1. Notice the difference between the sentences 1 and 2, and 3 and 4 above. The sentences 1 and 2 have the verb meaning ‘give’. They have also the *benefactor* (i.e., one who gives) which is implied since they are *imperative* sentences. The sentences 3 and 4 do not have the benefactor (the giver). They do not have the verb either. We will present more details at a later stage in this aspect. But in all the four sentences the nouns inflected by the dative case suffix are the recipients.

13.2.2. The dative case suffix also expresses ‘possession’. Here its function is ‘possessive’. The noun phrase denoting the person or thing who or which possesses something takes the dative case suffix. Such sentences use the existential verb, with certain exceptions which are explained below:

అతనికి చదువు ఉంది. *ataniki caduvu uMdi*. ‘He has education.’
ఆమెకు ఇల్లు లేదు. *āmeku illu lēdu*. ‘She does not have a house.’
అతనికి ఇల్లు లేదు. *ataniki illu lēdu*. ‘He has no house.’
సుగుణకు ఇద్దరు పిల్లలు. *sugunaku iddaru pillalu*. ‘Suguna has two children.’
ఆయనకు పిల్లలు లేరు. *āyanaku pillalu lēru*. ‘He has no children.’
అతనికి అన్నలు లేరు. *ataniki annalu lēru*. ‘He has no brothers.’
ఆమెకు ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు. *āmeku iddaru tammuḷḷu*.
‘She has two younger brothers.’

13.2.2.1. Recall the sentences

మా బాబాయిగారికి కొడుకులు ఉన్నారు. *mā bābāyigāriki koḍukulu unnāru*.
‘My uncle has sons.’
మా బాబాయిగారికి ఇద్దరు కొడుకులు. *mā bābāyigāriki iddaru koḍukulu*.
‘My uncle has two sons.’
మీకు అక్కజెల్లెళ్ళు ఉన్నారా? *mīku akkajelleḷḷu unnārā?* ‘Do you have sisters?’
మీకు ఎంతమంది పిల్లలు? *mīku eMtamaMdi pillalu?*
‘How many children do you have?’

Notice from the above sentences that the affirmative form of the existential verb is not normally used when the kinship noun is qualified by a numeral

adjective. However, the affirmative form of the existential verb when used in such cases - i.e., when the kinship noun is qualified by a numeral adjective - adds an emphasis to the aspect of ‘possession’.

అతనికి ఇద్దరు కొడుకులు. *ataniki iddaru koḍukulu*. ‘He has two sons.’

అతనికి ఇద్దరు కొడుకులు ఉన్నారు. *ataniki iddaru koḍukulu unnāru*.

‘He has two sons.’

13.2.3. The dative case suffix is also used with the nouns denoting the objects whose age is expressed.

రవికి పది ఏళ్ళు. *raviki padi ēḷḷu*. ‘Ravi is ten years old.’

రమకు నాలుగు ఏళ్ళు. *ramaku nālugu ēḷḷu*. ‘Rama is four years old.’

మా కుక్కకు రెండేళ్ళు. *mā kukkaku reMḍēḷḷu*. ‘Our dog is two years old.’

In such sentences the existential verb is not used. (If the existential verb used it adds an emphasis on the age, as in the case of ‘possession’ stated in 13.2.2.1.)

13.3. Notice the use of the pronominal predicates (9.1.) in sentences like:

మీది ఏ ఊరు? *mīdi ē ūru?* ‘What is your native place/home town?’

వాళ్ళది ఏ ఊరు *vāḷḷadi ē ūru?* ‘What is his/her/their native place/home town?’

Nominal predicates are also used in such sentences as in

రవిది ఏ ఊరు? *ravidi ē ūru?* ‘What is Ravi’s native place/home town?’

సుబ్బయ్యది గుంటూరు. *subbayyadi guMṭūru?*

‘Subbyya’s native place/home town is Guntur.’

13.3.1. Recall the concept of ‘collective possession’ introduced in lesson 5 (5.9.) as in expressions like మా ఇల్లు *mā illu* ‘my house’, మా నాన్న *mā nānna* ‘my father’, etc. ఊరు *ūru* ‘village/town’ is also a noun which falls in the category of ‘collective possession’ and hence the plural pronominals are added as in మా ఊరు *mā ūru* ‘my/our native place/home town.’

13.3.2. ఊరు *mā ūru* means ‘village’ or town’. When used with a pronominal or nominal predicate it means ‘native place’ or home town’.

13.4. Recall the neuter predicate markers ది *dī* (sg.) and వి *vī* (pl.) which are added to adjectival bases in order to change them into predicates (9.1.). In this lesson the following human predicate markers are introduced.

–వాడు *-vāḍu* is the masculine non-honorific singular predicate marker

–ది *-dī* is the feminine non-honorific singular predicate marker

–వారు *-vāru* the human epicene honorific singular predicate marker

–వాళ్ళు *-vāḷḷu* the human epicene plural predicate marker

ఆయన/ఆమె/ఆవిడ/వారు మంచివారు. *āyana/āme/āviḍa maMcivāru.*

‘He/She (hon.) is a good person.’

రవి మంచివాడు. *ravi maMcivāḍu.* ‘Ravi is a good person.’

లత మంచిది. *lata maMcidi.* ‘Lata is a good person.’

రవిగారు మంచివారు. *ravigāru maMcivāru.* ‘Mr. Ravi is a good person.’

లతగారు మంచివారు. *latagāru maMcivāru.* ‘Ms. Lata is a good person.’

వాడు/అతను/ఆయన మంచివాడు. *vāḍu/atanu/āyana maMcivāḍu.*

‘He is a good person.’

వాళ్ళు మంచివాళ్ళు. *vāḷḷu maMcivāḷḷu.* ‘They are good persons.’

13.4.1. Notice that the predicate markers –వాడు *vāḍu* and –ది *-dī* are not restricted to ‘inferior’ category in the degrees of respect. Even they are also used when the subject pronoun is an honorific one such as ఆయన *āyana* and ఆమె/ఆవిడ *āme/āviḍa*.

ఆయన మంచివాడు. *āyana maMcivāḍu.* ‘He(hon.)’ is a good person.’

ఆమె/ఆవిడ మంచిది. *āme/āviḍa maMcidi.* ‘She (hon.) is a good person.’

These expressions are more informal rather than honorific. But the honorific predicate marker –వారు *-vāru* is used in more formal situations.

13.4.2. The predicate markers are nothing but pronouns used as suffixes. ది *dī* (sg.) and వి *vī* are the shortened forms of the pronouns అది *adi* and అవి *avi* respectively. As such, the oblique bases of these predicate forms are similar to the oblique bases of the respective pronouns.

*Predicate form**Oblique base*మంచివాడు *maMcivāḍu*మంచివాడి *maMcivāḍi*మంచిది *maMcidi*మంచిదాని *maMcidāni*మంచివారు *maMcivāru*మంచివారి *maMcivāri*మంచివి *maMcivi*మంచివాటి *maMcivāṭi*మంచివాళ్ళు *maMcivāḷlu*మంచివాళ్ళ *maMcivāḷla*

13.4.3. The following are the expressions showing various degrees of respect in third person.

Masculine inferior singular :

వాడు మంచివాడు. *vāḍu maMcivāḍu*. 'He is a good person.'

Masculine equal singular :

అతను మంచివాడు. *atanu maMcivāḍu*. 'He is a good person.'

Masculine honorific singular - informal :

ఆయన మంచివాడు. *āyana maMcivāḍu*. 'He is a good person.'

Masculine honorific singular - formal :

ఆయన మంచివారు. *āyana maMcivāru*. 'He is a good person.'

Feminine inferior singular and neuter singular :

అది మంచిది. *adi maMcidi*. 'She is a good person.'

Feminine equal singular

ఆమె మంచిది. *āme maMcidi*. 'She is a good person.'

Feminine honorific singular - informal:

ఆమె/ఆవిడ మంచిది. *āme/āviḍa maMcidi*. 'She is a good person.'

Feminine honorific singular - formal:

ఆమె/ఆవిడ మంచివారు. *āme/āviḍa maMcivāru*. 'She is a good person.'

Epicene formal or most honorific singular :

వారు మంచివారు. *vāru maMcivāru*. 'He/She is a good person.'

Epicene plural :

వాళ్ళు మంచివాళ్ళు. *vāḷlu maMcivāḷlu*. 'They are good persons.'

An Intensive Course in Telugu

Neuter plural :

అవి మంచివి. *avi maMcivi*. ‘Those are good things/animals.’

inferior & equal :

రవి మంచివాడు. *ravi maMcivāḍu*. ‘Ravi is a good person.’

inferior & equal singular :

లత మంచిది. *lata maMcidi*. ‘Lata is a good person.’

Masculine honorific informal :

రవిగారు మంచివాడు. *ravigāru maMcivāḍu*. ‘Mr. Ravi is a good person.’

honorific informal :

లతగారు మంచిది. *latagāru maMcidi*. ‘Ms. Lata is a good person.’

Honorific formal :

రవిగారు/లతగారు మంచివారు. *ravigāru/latagāru maMcivāru*.

‘Mr. Ravi/ Ms. Lata is a good person.’

13.5. When the plural suffix -లు *-lu* is added to the -డు *-ḍu* ending nouns the -డు *-ḍu* and -లు *-lu* merge together and become -ళ్ళు *-ḷlu*.

ఏడు + లు = ఏళ్ళు *ēḍu+lu = ēḷlu*. ‘years’

తమ్ముడు + లు = తమ్ముళ్ళు *tammudu+lu = tammulḷu*. ‘brothers’

But, remember that the nouns borrowed from Sanskrit drop their final -డు *-ḍu* (5.7.2.).

13.6. Some of the -రు *-ru* ending nouns also behave like the above mentioned (13.5.) -డు *-ḍu* ending nouns when plural suffix -లు *-lu* is added. Two such nouns are ఊరు *ūru* ‘village’ and కూతురు *kūturu* ‘daughter’.

ఊరు + లు = ఊళ్ళు *ūru + lu = ūḷlu* ‘villages’

కూతురు + లు = కూతుళ్ళు *kūturu + lu = kūtulḷu* ‘daughters’

Since all the -రు *-ru* ending nouns do not behave like this a mention will be made as and when such nouns are introduced. However, the -రు *-ru* ending nouns borrowed from English such as డాక్టరు *ḍāḱṭaru* ‘doctor’, కారు *kāru* ‘car’, etc. do not behave like this.

డాక్టరు + లు = డాక్టర్లు* *dāṭṭarlu** ‘doctors’
 కారు + లు = కార్లు* *kāru + lu = kārlu** ‘cars’
 టీచరు + లు = టీచర్లు* *ṭīcaru + lu = ṭīcarlu** ‘teachers’

An example for a Telugu noun which does not change the final *ru* along with the plural suffix *lu* remains without changing to *llu* is పేరు *pēru* ‘name’.

పేరు + లు = పేర్లు* *pēru + lu = pērlu** ‘names’

*For *sandhi* see 5.8.1.

13.7. పిల్లలు *pillalu* ‘children’ is epicene plural.

13.8. The plural form of ఆడపిల్ల *āḍapilla* ‘girl’ is ఆడపిల్లలు *āḍapillalu* ‘girls’ and the plural form మగపిల్లవాడు *magapillavāḍu* ‘boy’ is మగపిల్లలు *magapillalu* ‘boys’.

13.9. Notice the free variation between the words అమ్మాయి *ammāyi* (7.7.) and ఆడపిల్ల *āḍapilla* ‘girl’, and similar free variation between అబ్బాయి *abbāyi* and మగపిల్లవాడు *magapillavāḍu* ‘boy’ in sentences like the following.

ఆయనకు ఇద్దరు అమ్మాయిలు/ఆడపిల్లలు. ‘He has two daughters.’
āyanaku iddaru ammāyilu/āḍapillalu.

ఆమెకు ఒక అబ్బాయి/మగపిల్లవాడు. ‘She has a son.’
āmeku oka abbāyi/magapillavāḍu.

But, the words అమ్మాయి *ammāyi* (7.7.) and అబ్బాయి *abbāyi* cannot be replaced by ఆడపిల్ల *āḍapilla* and మగపిల్లవాడు *magapillavāḍu* respectively expressions like the following.

మీ అమ్మాయి *mī ammāyi* ‘your daughter’
 మా అబ్బాయి *mā abbāyi* ‘my son’
 ఆ అమ్మాయి *ā ammāyi* ‘that girl’
 ఈ అబ్బాయి *ī abbāyi* ‘this boy’
 మంచి అమ్మాయి *maMci ammāyi* ‘good girl’

An Intensive Course in Telugu

మంచి అబ్బాయి *maMci abbāyi* ‘good boy’

The rule is that the nouns అమ్మాయి *ammāyi* and అబ్బాయి *abbāyi* cannot be replaced by ఆడపిల్ల *āḍapilla* and మగపిల్లవాడు *magapillavāḍu* respectively when the nouns are qualified by an adjective other than a numeral adjective.

13.10. ఊరు + లో = ఊళ్ళో *ūru + lō = ūlḷō* ‘in the village/town’. Cf. ఊళ్ళు *ūḷḷu* ‘villages’ (13.6.).

13.11. అక్క *akka* and అక్కయ్య *akkayya* (lesson 7) ‘elder sister’ are variants. Similarly, అన్న *anna* and అన్నయ్య *annayya* (lesson 6) ‘elder brother’.

13.12. అక్కజెల్లెళ్ళు *akkajelleḷḷu* ‘sisters’ అన్నదమ్ములు *annadammulu* ‘brothers’ are compound words. They are combinations of అక్క+చెల్లెలు *akka + cellelu* and అన్న+తమ్ముడు *anna+tammudu* respectively.

13.13. In this lesson numerals from sixty to hundred are introduced. Recall the numeral formation beyond twenty introduced in lesson 11 (11.7.). Same pattern is followed for the numerals upto hundred.

అరవై *aravai* ‘sixty’ డెబ్బై *debbhai* ‘seventy’

ఎనభై *enabhai* ‘eighty’ తొంభై *toMbai* ‘ninety’

నూరు *nūru* ‘hundred’

As stated earlier (11.7.) numerals ఒకటి *okaṭi* ‘one’ to తొమ్మిది *tommidi* ‘nine’ are added to these numerals (except నూరు *nūru* ‘hundred’) to form numerals such as అరవైఒకటి *aravaiokaṭi* ‘sixty one’, డెబ్బైమూడు *debbhaimūḍu* ‘seventy three’, ఎనభైఆరు *enabaiāru* ‘eighty six’, తొంభైఎనిమిది *toMbaaienimidi* ‘ninety eight’, etc.

13.13.1. నూటి- *nūṭi-* is the oblique base of నూరు *nūru* ‘hundred’.

నూటికి నూరు *nūṭiki nūru* ‘cent per cent’

మీకు నూటికి అరవై మార్కులు. ‘You got 60%.’

mīku nūṭiki aravai mārkuḷu. ‘cent per cent’

13.13.2. Notice the difference between the expressions

1. మీరు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? 'How many brothers are you?'
mīru eMtamaMdi annadammulu?
2. మీకు ఎంతమంది అన్నదమ్ములు? 'How many brothers do you have?'
mīku eMtamaMdi annadammulu?

In the first expression the listener of the sentence is also included in the number of brothers where as in the second expression the listener of the sentence is excluded.

13.14. Notice the difference between

1. నాకు నలభైఆరో ఏడు. 'I am in my 46th year. (I am 45 years old and the 46th year is in progress.)'
nāku nalabhaiārō ēḍu.
2. నాకు నలభైఆరు ఏళ్ళు. 'I am 46 years old.'
nāku nalabhaiāru ēḷḷu.

Both the sentences express age. The first sentence expresses the age in 'currently progressing year' and the second sentence expresses age in 'completed years'.

13.15. కాని *kāni* 'but' is a conjunction.

అతనికి మంచి చదువు ఉంది; కాని ఉద్యోగం లేదు.
ataniki maMci caduvu uMdi; kāni udyōgaM lēdu.
'He has good education; but no job.'

13.16. Notice the following *sandhi* process.

A short vowel occurring between *ంట్* *Mṭ* and *ల్* *I* is dropped.

ఇంటి+ల్ = ఇంట్లో *iMṭi+Iḷ = iMṭIḷ* 'in the house'.

ఇంటి *iMṭi* is the oblique base of ఇల్లు *illu* 'house' (8.8.).